

Bescherming van beleggers

11-02-2009

Om spaarders ten tijde van de kredietcrisis beter te beschermen, heeft de Nederlandsche Bank het maximumbedrag van de depositogarantieregeling verhoogd tot € 100.000,-. Beleggers hebben geen geld, maar financiële instrumenten bij de bank in bewaring gegeven. Zij worden ook beschermd, en wel door twee regelingen: de verplichte vermogensscheiding en het beleggerscompensatiestelsel

Door de kredietcrisis en de daardoor ontstane onrust op financiële markten, maken spaarders en beleggers zich zorgen. Het omvallen van IceSave heeft laten zien dat die zorgen terecht zijn. Wanneer de banken in nood verkeren, zijn niet alleen spaarders maar ook beleggers beschermd..

Wie belegt in financiële instrumenten, zoals aandelen, obligaties, participaties in beleggingsfondsen en opties, krijgt deze instrumenten na aankoop niet fysiek geleverd. De belegger krijgt een vordering op de beleggingsonderneming en die luidt niet in geld, maar in een aantal aandelen of andere financiële instrumenten. Eigenlijk is het dus zo dat de belegger deze instrumenten toevertrouwt aan de beleggingsonderneming.

Stel nu dat de bank waarbij iemand belegt, omvalt. Er bestaan twee regelingen die voorkomen dat de belegger hiervan de dupe wordt:

- de verplichte vermogensscheiding
- het beleggerscompensatiestelsel

Verplichte vermogensscheiding

De wetgever hanteert het principe van verplichte vermogensscheiding. Dit betekent dat de bewaring van financiële instrumenten door een bank afgescheiden moet zijn van de activa van de bank zelf. Hoe geven banken hier invulling aan?

Wge-effecten

In de eerste plaats zijn er financiële instrumenten die onder de Wet giraal effectenverkeer (Wge) vallen. Deze instrumenten, ook wel Wge-effecten genoemd, worden beheerd door Euroclear Nederland. Ook wijst Euroclear Nederland de instrumenten aan die als Wge-effecten beschouwd moeten worden. Hieronder vallen vrijwel alle aandelen en obligaties die aan de Euronext Amsterdam Stock Market zijn genoteerd. Maar ook de meeste turbo's, speeders en sprinters zijn door Euroclear Nederland als Wge-effecten aangewezen.

Wat is voor belegger de betekenis van de status van Wge-effecten? Door deze instrumenten te bezitten, heeft de belegger een vordering op het zogenoemde girodepot van Euroclear Nederland. Dit girodepot moeten we ons voorstellen als een grote pot waarin alle effecten van een bepaalde soort zijn ondergebracht, voor zover ze eigendom zijn van klanten van bij Euroclear aangesloten instellingen. De vordering van de belegger is dus een rechtstreekse aanspraak op de effecten. Hiermee is de belegger immuun voor een faillissement van de bank via welke hij de order geplaatst heeft. De belegger loopt uiteraard wel koersrisico bij de aandelen en obligaties die zijn uitgegeven door de financiële instelling die in de problemen is gekomen.

Vermogensscheiding door bewaarbedrijven

Voor financiële instrumenten die geen Wge-effecten zijn, geldt dat beleggingsondernemingen ze zelf in bewaring moeten geven aan een afgescheiden onderneming: het bewaarbedrijf. Een bewaarbedrijf mag geen andere activiteiten verrichten dan het bewaren van die financiële instrumenten. Op deze manier loopt het bewaarbedrijf geen risico's en is de kans op een faillissement minimaal. Een beleggersgiro valt overigens ook onder deze regeling.

Het is heel goed denkbaar dat bewaarbedrijven in de naaste toekomst gaan verdwijnen. Er ligt nu een voorstel tot wijziging van de Wge bij de Tweede Kamer. Als dit voorstel wordt aangenomen, zullen meer effecten als Wge-effecten kwalificeren. Bovendien zal de bescherming ook gaan gelden voor beleggers die beleggen via een intermediair die niet bij Euroclear Nederland is aangesloten.

Derivaten

Een aparte positie wordt ingenomen door derivaten: opties, futures en termijncontracten. Deze vallen niet onder Wge-effecten, ook niet na de wijziging van de Wge. De complicatie bij derivaten is dat er niet alleen sprake is van rechten, maar ook van plichten van de klant. Voor derivaten bestaan om dezelfde reden ook geen aparte bewaarbedrijven (met uitzondering van de Kasbank). Dit betekent dat derivatenposities, bij een eventueel faillissement van de bewarende bank, onder de boedel van de bank vallen. Dit bleek bijvoorbeeld bij het faillissement van Van der Hoop Effectenbank NV.

Met de wijziging van de Wge zouden ook de derivatenposities moeten worden beschermd, zo was aanvankelijk de bedoeling. In de memorie van toelichting op het wijzigingsvoorstel kondigt de minister echter aan de bescherming van derivatenposities uit te stellen. Dit vanwege de reacties op het consultatiedocument.

Beleggerscompensatiestelsel

Het beleggerscompensatiestelsel vormt de tweede regeling ter bescherming van beleggers. Dit stelsel compenseert beleggers die op grond van een beleggingsdienst financiële instrumenten of geld aan een bank hebben toevertrouwd, wanneer de bank niet in staat is om aan haar verplichtingen te voldoen. Dit zal het geval zijn wanneer de regels over vermogensscheiding niet zijn nageleefd. Ook de situatie waarin een bank omvalt terwijl er nog dividendbetalingen naar beleggers onderweg zijn, kan door dit stelsel worden gedekt.

Op grond van het beleggerscompensatiestelsel kunnen beleggers een vergoeding van maximaal € 20.000,- ontvangen. Deze wordt betaald uit het beleggercompensatiefonds. Indien er tekorten ontstaan, worden die omgeslagen over de deelnemers in het stelsel naar rato van de bedrijfsomvang. De vergoeding geldt overigens alleen voor niet-professionele beleggers.